

- До науково-методичної роботи з національно-патріотичного виховання слід зарахувати:
 - підготовку та видання методичних розробок з національно-патріотичного та морального виховання;
 - збирання, узагальнення та поширення інформації про практичний досвід у цій галузі; вивчення та узагальнення передового досвіду національно-патріотичного виховання;
 - створення необхідної матеріально-технічної бази для практичної роботи з національно-патріотичного виховання (спортивний інвентар, оргтехніка, література, кінофільми, карти, схеми, фінансування екскурсій тощо);
 - розроблення постійно діючого розкладу молодіжних вечорів, історичних, літературних, етно-фольклорних конференцій, святкових вікторин;
 - організацію екскурсій, поїздок, походів, спортивних змагань, олімпіад за окремою програмою;
 - створення в районі ініціативного «координаційного органу (осередку)» для науково-методичного спрямування роботи з національно-патріотичного виховання тощо.

МЕДІАОСВІТНІ ЗАСОБИ У ВИХОВАННІ ПАТРІОТИЗМУ МОЛОДІ В ІНФОРМАЦІЙНУ ДОБУ {Тези}

Наталія Череповська

- Актуальність патріотичного виховання нині зумовлюється **процесом становлення нашої держави як єдиної політичної нації**, який спричинився завдяки ускладненню геополітичних, внутрішньополітичних, гостро соціальних, економічних та специфічних інформаційних умов, що утворилися протягом останніх років. Інформаційна агресія з боку ворожої держави, що спрямована на Україну, має на меті оволодіння свідомістю нашого суспільства, здійснення контролю над ним і керування суспільною думкою українців згідно своїх

імперських цілей. **Адекватність сприймання ворожої пропаганди та відповідного спротиву медіаінформаційним впливам з боку наших громадян становить серйозну соціально-психологічну проблему.** Її суть полягає у невідповідності масштабної, професійно підготовленої, цілеспрямованої ворожої індоктринації, як атаки на ідентичність українців, з одного боку, та відсутності дієвого інструментарію, здатного забезпечити можливість чинити психологічний опір шкідливій інформації у широкого загалу – з іншого.

- Однією з психологічних протидій ідеологічній агресії та засобом збереження своєї національної ідентичності є саме свідомий патріотизм особистості, який забезпечує її своєрідним імунітетом щодо ворожої пропаганди: так, **патріот здатен інстинктивно відчувати викривлену інформацію, спрямовану проти його Батьківщини, й вже тому не піддаватися під її вплив.** Зрозуміло, що такий спротив буде значно ефективнішим, якщо патріотичні переконання людини будуть ґрунтуватися не лише на моральних почуттях, але й на здатності до критичного осмислення інформації, усвідомлених, раціональних діяч.

- Одним з інноваційних підходів у вихованні патріотизму особистості, адекватного сучасним умовам, є **застосування медіаосвітніх засобів**, за допомогою яких можна сформувані такі нові важливі якості патріота інформаційної доби, як передусім здатність до рефлексії своїх емоцій, почуттів, а **також критичного мислення – свідомий патріотизм.**

- У нашому дослідженні медіаосвітні засоби представлені: 1) медіадидактичним матеріалом у вигляді візуальних медіа текстів (фотографій, рекламних і музичних відеороликів, документальних і художніх фільмів патріотичного змісту), 2) способом організації проведення занять в інтегрованому форматі тренінгів і

медіаклубу (спільного перегляду, рефлексивної, аналітичної роботи сприйнятого та обговорення переглянутого), 3) застосування спеціальних методів і прийомів розвитку рефлексії емоцій, почуттів та аналітичного, критичного осмислення сприйнятого.

• **Останнім часом в Україні напрацьовано чимало різноманітних програм, методичних рекомендацій, статей, присвячених вихованню патріотизму молоді.**

Помітними розробками стали «Національна ідея в становленні громадянина-патріота України», Проект Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді тощо. Тим не менше, з повагою до напрацьованого, маємо зазначити, що, як правило, праці мають переважно дискурс «радянської педагогіки» і більшою-меншою мірою традиційні засоби розв'язання поставлених завдань. Натомість проблему розв'язання медіаінформаційних психологічних впливів в умовах інформаційної війни, які здатні руйнувати національну ідентичність особистості, сіяти зневіру навіть у патріотично налаштованій молоді, а також пошуку шляхів запобігання цим шкідливим діям – у згаданих та інших працях нами не знайдено.

• Застосовуючи напрацювання в медіа освітній галузі, ми розробили методику «Я патріот», яка складається з комплексу різних методик і, на нашу думку, здатна сприяти формуванню патріотизму молоді загалом, а також формуванню таких необхідних нині якостей молодих патріотів, як рефлексія почуттів, критичне сприймання, автономне ставлення до інформації у цілому та інше.

Суть методики «Я патріот» полягає:

➤ по-перше, у стимуляції патріотичних емоцій і почуттів за допомогою візуального образу: цілеспрямовано застосовуючи візуальний медіа контент патріотичного змісту, викликаємо емоції, які можуть сприяти виникненню, закріпленню, зміцненню патріотичних почуттів. Інновація полягатиме саме в опрацюванні

отриманих у процесі перегляду емоцій, почуттів: їх осмисленні, вербалізації, смислової систематизації з власним Я;

➤ по-друге, молодий патріот інформаційної доби **повинен мати не тільки «гаряче серце» у своєму ставленні до Батьківщини, але й «холодний розум»,** здатний розпізнавати особливості художніх медіаконтентів, а головне – розумітися на впливах сучасних інформаційно-психологічних технологій (психологічних маніпуляціях, дезінформуванні, ворожій пропаганді, «тролінгу», «фейках» тощо). Тобто, методика передбачає аналітичну роботу щодо сприйнятого, його критичне осмислення і тому здатна розвивати/вправляти/закріплювати навички аналітичного, критичного мислення.

➤ методика «Я патріот» також спрямована на розвиток: саморегуляції взаємодії особистості з візуальним, медіаінформаційним простором; комунікативних здібностей з іншими особами щодо сприйнятого/переглянутого; здатності до практичного застосування сприйнятого; **творчого медіасприймання та мотивації до медіатворчості як створення патріотичних контентів.** Проведення методики забезпечується зразками візуальної медіа культури (фотографія, фільми, відео та ін.) патріотичної тематики. Заняття проходять в інтегрованому форматі тренінгів і медіаклубу і мають таку структуру: 1) вступне слово, 2) перегляд, 3) рефлексія емоцій, 4) аналітична робота, 5) обговорення/дискусія, 6) підсумок.

• *Апробація фрагменту методики «Я патріот» з розвитку здатності до рефлексії емоцій-почуттів та критичного мислення проводилася у рамках: занять Малої Академії наук секції «Медіапсихологія» для старшокласників у листопаді 2014 року; науково-практичного семінару «Медіаосвіта в Україні: інноваційний досвід і перспективи впровадження» зі*

студентами та викладачами Педагогічного коледжу Львівського національного університету імені Івана Франка (м. Львів, 11 грудня 2014р.); частини практики студентів 3-го курсу КНУКіМ за спеціальністю «Соціологія» у січні-лютому 2015 року. Апробація фрагменту комплексу методик «Я патріот» також мала і дослідницьку мету. Попередніми результатами дослідження стало наступне: 1) **проведення методики сприймалося досліджуваними позитивно**, з неабияким інтересом, а іноді – з емоційним піднесенням, що може свідчити про позитивне ставлення молоді до сприйняття патріотичної тематики; 2) з опитаних студентів рефлектують свої відчуття 25,5%, аналізують сприйняте 38,2%, здатні побачити приховані смисли 29,1%; 3) на пряме запитання, «чи вважаєш ти себе патріотом?» однозначно відповіли 38,2% респондентів. Тобто, отримані дані опосередковано вказують на те, що виховання патріотичних цінностей і медіаінформаційних якостей молоді є актуальним.

В умовах агресії з боку ворожої держави, спрямованої на Україну, виховання патріотизму у молодого покоління є проблемою загальнодержавного масштабу. Ефективне виховання нових медіаінформаційних патріотичних якостей молоді – навичок рефлексії власних емоцій/почуттів щодо сприйнятої інформації, здатності до її критичного осмислення – може бути реалізоване завдяки інноваційним медіаосвітнім засобам. Набуття цих якостей убезпечить молоду людину-патріота від агресивних інформаційно-психологічних впливів, забезпечить дієвим когнітивним інструментом «спротиву» й «опрацювання» інформації та зміцнить її патріотичні позиції і переконання.